עין משפט נר מצוה

ט א מיי' פי"ד מהלכות מעה"ק הלכה יג:
י ב מיי' פ"ד מהלכות תמורה הלכה א וכאידך מ"ד:
יא ג ד מיי' פי"ב מהל' פסה"מ הלכה ט:
יב ה מיי' פ"ג מהל' תמורה הלכה א:
יג ו מיי' פ"ד שם הל' ה:
יד ז מיי' שם ופ"ד מהל' פסה"מ הלכה יז:
טו ח מיי' פ"ד מהל' תמורה הלכה ד:

גמרא

תני רבי חייא לסיועי לר' יהושע בן לוי אם כשב הוא מקריב ולד ראשון קרב ולד שני אינו קרב הוא קרב ואין ולד כל הקדשים קרב ולד דמאי אי דעולה ואשם זכרים הם ולא בני ולד הם אי דחטאת הילכתא גמירי לה דלמיתה אזלא אמר רבינא לאיתויי ולד המעושרת ולד המעושרת למה לי קרא עברה עברה מבכור קא גמר לה אצטריך ס"ד אמינא אין דנין אפשר משאי אפשר קמ"ל: העיד ר"ש ור' פפיים כו': ולרבא דאמר קדשים כיון שעבר עליהם רגל אחד כל יום ויום עובר עליהם בבל תאחר מעצרת בעי מיכליה אמר רב זביד משמיה דרבא כגון שהיה חולה בעצרת רב אשי אמר מאי חג נמי דקתני חג שבועות ואידך כל היכי דקתני פסח תני עצרת אי הכי מאי אסהדותיה לאפוקי מדר"א דאמר ולד שלמים לא יקרב שלמים קמסהיד הוא דקרב: **מתני'** ולד תודה ותמורתה ולדן ולד ולדן עד סוף כל הדורות הרי אלו כתודה ובלבד שאין טעונין לחם: **גמ'** מנא הני מילי דת"ר מהו [א] אומר יקריבנו מפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות מנין שאיזו שירצה יקריב ולחמה עמה ת"ל תודה יקריב יכול תהא שניה טעונה לחם ת"ל יקריבנו אחת ולא שתים מנין לרבות ולדות תמורות וחליפות ת"ל ואם על תודה יכול יהו כולן טעונות לחם ת"ל על זבח התודה תודה טעונה לחם ולא ולדה ותמורתה וחליפתה טעונה לחם: **מתני'** תמורת עולה וולד תמורה ולד ולדה עד סוף כל העולם הרי אלו כעולה וטעונין הפשט וניתוח וכליל לאשים המפריש נקבה לעולה וילדה זכר ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו עולה ר' אליעזר אומר הוא עצמו יקרב עולה: **גמ'** מאי שנא רישא דלא פליגי ומ"ש סיפא דפליגי אמר רבה בר בר חנה במחלוקת שנויה ור' אליעזר היא ורבא אמר אפילו תימא רבנן ע"כ לא פליגי עליה דר' אליעזר אלא גבי מפריש נקבה לעולה דאימיה לא קריבה אבל תמורה דאימיה נמי קריבה אפילו רבנן מודו ומי אמר רבי אליעזר הוא עצמו יקרב עולה ורמינהו תמורת אשם ולד תמורה ולדן וולד ולדן עד סוף כל העולם ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיו לנדבה רבי אליעזר אומר ימותו ר"א אומר יביא בדמיהן עולה בדמים אין הוא עצמו לא אמר רב חסדא ר"א לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי סבירא לי דאפילו ולד נמי קרבה עולה לדידכו דאמריתו (א) רועה אודו לי מיהת דמותרות לנדבת יחיד אזלי ואמרי ליה מותרות לנדבת ציבור אזלי רבא אמר עד כאן לא קאמר ר' אליעזר הוא עצמו יקרב עולה אלא במפריש נקבה לעולה דאיכא שם עולה על אמו אבל

רש"י

כשב. משמע ולד טלה: **הוא קרב.** ולד שלמים דהא קרא בשלמים כתיב: **ולד דמאי.** קא ממעט דאמרת ואין ולד כל הקדשים קריבין: **ולד המעושרת.** מעשר בהמה שילאה נקבה בעשירי ואחר כך ילדה ולדה אינו קרב אלא ירעה ויאכל במומו לבעלים כדין מעשר שנאכל במומו לבעלים: **מבכור גמר.** ובבכור לא קרב ולד דידיה דהא ליכא ולד בבכור דהא זכר הוא: **בכל יום ויום עובר בעשה.** כח] ובאת שמה והבאתם שמה ו) דמשמע ברגל ראשון שתבא שמה הבא כל נדרים שעליך: **מעלרת בעי למיכליה.** כט] דבשלמא בפסח לא אקרביה דאימור מחוסר זמן הוה דנולד בפסח ועבר הרגל קודם שימלאו לו ז' ימים ל]: (ב) **ואידך.** רב זביד אמר לך כל היכא דתני פסח ובעי לאדכורי מידי בעצרת תני עצרת ולא קרי ליה חג אבל אי הוה מדכר לפסח בלשון חג המצות הוה תני לעצרת בלשון חג: **אי הכי.** דהאי חג שבועות הוא א"כ דהוה חולה: **מאי אסהדותיה.** דרבי פפיים מאי אתא לאשמועינן דבשלמא אי אמרת דהאי חג סוכות לא] ובעצרת לא הוה חולה אתא רבי פפיים לאפוקי מדרבא אלא השתא מאי שמעינן מיניה: **מתני' הרי אלו כתודה.** וקריבין ונאכלין ליום ולילה לב]: **גמ' מהו אומר** [ב] **התודה** לג] **(ליה) יקריב.** אם על תודה יקריבנו והקריב וגו' דהוה לד] [מאי] למכתב לה](אם על תודה) והקריב על זבח התודה: **ת"ל תודה יקריב.** מ"מ: (ג) לו] **שניה.** אם יקריבנו לאחר שהקריב הראשונה: **יקריבנו אחד ולא שנים.** ומלחם הוא דקא ממעט דאילו מהקרבה לא לז] ממעט לה שניה כדגמרינן להו מאם על תודה דקרבה: **מנין לרבות כו'.** להקרבה: **וחליפות.** כגון אבדה והפריש אחרת תחתיה לח]: **מתני' תמורת עולה.** כגון המיר זכר בעולה: **ולד תמורה.** כגון אם המיר נקבה בעולה וילדה התמורה זכר: **גמ' מ"ש.** גבי ולד תמורת עולה דלא פליגי רבנן לט] דדברי הכל קאמר הרי אלו כו' והויין [ג] כליל לאשים: **וכסיפא.** גבי ולד עולה פליגי רבנן דהוא עצמו לא יקריב אלא דמיו: **במחלוקת שנויה.** מ] כשם שחולקין בסוף (ד) כך חולקין בראשונה ורישא דקתני הרי אלו מא] כעולה ר"א היא: מב] **גבי ולד תמורה אימיה קריבה.** לאו אימיה ממש אלא הקדש ראשון שבאו אלו כולן מכחו הוא קרב דזכר הוה אבל גבי מפריש נקבה לעולה היא היתה הקדש ראשון ולא קרבה: **תמורת אשם.** ירעו דהלכה למשה מסיני הוא כל שבחטאת מתה באשם רועה ותמורת חטאת מתה: **לנדבה.** לשופרות מג] שקריבין מדמיהן נדבת לבור: **ימותו.** דאית ליה כחטאת כאשם ט) בריש מס' זבחים (דף י:): **יביא בדמיהן עולה.** דמותרות לנדבת יחיד אזלי: **הוא עצמו.** ולד תמורה לא. אלמא כיון דאימיה לא חזיא להקרבת עולה דאין נקבה קריבה עולה ועוד דאפילו הואי זכר גמירי דתמורת אשם רועה הילכך ולד נמי לא קרב ובולד עולת נקבה מד] אמאי קאמר דקרב: **דאיכא שם עולה על אמו.** המפריש מה] בהמה לעולה איכא עלה שם עולה דהא לעולה אקדשה ואי משום דנקבה היא אפ"ה שם עולה עלה שהרי מלינו נקבה בעולת העוף מו] ועוד דהא לכשתמכר מז] דמיה עולה דהיינו מח]לשם עולה:

תוספות

תני רבי חייא לסיועי לר' יהושע בן לוי אם כשב הוא מט] מקדיש ולד ראשון הוא קרב ולד שני אינו קרב. והיינו נ] ע"כ כרבנן דאי לר"א ולד ראשון אינו קרב כלל והך דרשה אינה אלא אסמכתא בעלמא דהא ודאי הא דולד שני אינו קרב היינו מדרבנן שמא יגדל ממנו עדרים ובפסחים נא] (דף נו:) מוקי לה להאי לדרשא נב] אחרינא: **מעצרתא** בעי למיכליה. אבל לא פריך מפסח בעי למיכליה דאפשר דמחוסר זמן היה: **אי** הכי מאי אסהדותיה. נג] דבשלמא אי לא היה חולה בעצרת והאי חג הסוכות קאמר רבי פפיים לאפוקי דרבא אלא השתא מאי אשמועינן: **וחליפות.** [ד] נ"ע מה חליפות דאי הפריש תודה ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה והרי שתיהן עומדות הא כבר שמעינן ליה מרישא דברייתא נד]: **אבל** גבי ולד תמורה דאימיה נמי קרבה. לאו אימיה ממש אלא הקדש ראשון שבאו אלו מכחן והוא קרב דזכר הוא: **בדמיהן** אין הוא עצמו לא. וא"ת מאי נה] נו] קמ"ל דלמא שאני הכא דלא קרב דכל שבחטאת מתה באשם רועה וולד חטאת מתה ומש"ה באשם ירעה אבל הוא עצמו לא יקרב וי"ל דלא נגמרה באשם רועה אלא בהני דשייכי כהלכתו באשם כגון מתו בעליו או נתכפרו או תמורה או עברה שנתה דכל הני ד' דשייכי באשם כהלכתו אבל ולד אשם דלאו כהלכתו הוא דאשם זכר הוא ולא שייך ביה ולד בהא לא נגמרה ההלכה: **אלא** לדידכו דאמריתו לא קרב. וא"ת תיקשה מרבנן לרבנן לפי הא דאמר רבא לעיל דהיכא דאימיה קרבה אפילו רבנן מודו דולד נמי קרב והכא בולד תמורת אשם אימיה קרבה א"כ הוה להו למימר דולד עצמו יקרב וי"ל דרב חסדא דהכא לית ליה האי שינויא דרבא דלעיל אלא ס"ל כדמשני רבה בר בר חנה במחלוקת שנויה ור"א היא ורבא דמשני לעיל דהיכא דאימיה קרבה אפילו רבנן מודו משני הכא שינויא אחרינא כדאיתא בסמוך דרבא משני שינויא אחרינא ומורי הרמ"ר פי' דלעולם מצי למימר דרב חסדא נמי אית ליה שינויא דרבא דלעיל דהא דאמר דהיכא דאימיה קרבה אפילו רבנן מודו ה"מ גבי ולד תמורת עולה דעיקר תחילת הקדש קרב עולה ומש"ה דין הוא שיהא הולד עצמו קרב עולה אבל הכא גבי ולד תמורת אשם דעיקר תחילת הקדש קרב אשם ולא עולה אין דין שיהא הולד קרב עולה נז] ל) וה"נ קאמר נח] לר"א במפריש נקבה לעולה וילדה נט] דאין עיקר קרב עולה אלא רועה ס] הולד עצמו קרב הכי נמי ה"ל למימר בולד תמורת אשם ואע"ג דאין עיקר ההקדש קרב עולה הולד עצמו קרב. סא] מורי הרמ"ר:

מסורת הש"ס

א) [לקמן כ: וכס איתא רב חנינא], ב) [לעיל טז: וש"נ], ג) [נ"ל ר"ין], ד) [ר"ה ו. ע"ש], ה) [בר"ה ו. איתא עובר בעשה וע"ע שם ו: אמר רבא כיון שעברו עליו שלשה רגלים בכל יום ויום עובר בבל תאחר], ו) [מנחות עט: ע"ש ובפי' רש"י שם], ז) [עי' תוס' לעיל דף ז' ע"א ד"ה אפילו. ש"מ]., ח) [נ"ל רבי אלעזר וכ"כ התוי"ט דמוכסך], ט) [לקמן כ:], י) [דברים], כ) [ויקרא], ל) פי' דהגמרא פריך לר"א מלד סברא זו. נ"ק,

תורה אור השלם

1. אִם כֶּשֶׂב הוּא מַקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְיָ: ויקרא ג ז
2. אִם עַל תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חַלּוֹת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן: ויקרא ז יב

הגהות הב"ח

(א) גמ' לדידכו דאמריתו דמיו עולה אודו לי מיהת: (ב) רש"י ד"ה מעלרת וכו' ז' ימים הס"ד ואח"כ מ"ה מאי חג דקתני כו' ואידך רב זביד וכו' ולא קרי ליה חג. נ"ב לכך אינו מתרץ דזה חג היינו עלרת וק"ל: (ג) ד"ה ת"ל תודה יקריב מ"מ אף שניה יקריבנו כנ"ל והד"א תיבת אם נמחק: (ד) ד"ה במחלוקת וכו' וכך וכו' ר"א היא דס"ל גבי ולד תמורה קרבה הס"ד ואחר כך מ"ה דאימיה נמי קרבה לאו אימיה ממש:

הגהות הגר"א

[א] גמ' אומר יקריבנו מפריש. נ"ל אומר תודה יקריב הפריש: [ב] רש"י ד"ה מהו. התודה. נ"ל תודה: [ג] ד"ה מ"ש והויין כליל. נ"ל וכליל: [ד] תד"ה וחליפות כו'. ול"נ דמרבה חליפות להקרבה אף אחר שקרבה הראשונה וכ"ה ברש"י ד"ה יקריבנו:

מוסף רש"י

מהו אומר יקריבנו. הוי ליה יקריבנו קרא יתירא הוא, דמאי למכתב על תודה והקריב על זבח התודה כו' (מנחות עט: מכת"י). **ת"ל תודה יקריב.** התודה יקריב משמע כל תודה שירצה, והני תרוייהו כל זמן שלא נתכפר תרוייהו תודות נינהו (שם). **יכול תהא שנייה.** להקרבה, טעונה לחם, ת"ל יקריבנו. נו"ן וי"ו דריש (שם). **מנין לרבות ולדות כו'.** שיכול להקריבן אחר שהקריב התודה (שם) ואפילו נתכפר בראשונה הויין הני בני הקרבה (מנחות שם). **ת"ל אם על תודה.** משמע קרבנות מעדיף על תודה (שם מכת"י). **יכול יהו כולן טעונות לחם.** אולדות ותמורות קאי, דהא חליפין נפקא מיקריבנו אחד ולא שנים, אבל ולדות ותמורות לא נפקא מיקריבנו למימר בהם ולא שנים, דאי נמי מקריב לחם בהדייהו לאו שנים נינהו, דהא לא הפרישם לשם תודה, אלא מותר תודה ולא בא קרא למעוטי מותר תודה מלחם (שם). **ולד תמורה.** כגון אם המיר נקבה לאשמו וילדה (לקמן כ:). **יביא בדמיהן עולה.** דמותרות לנדבת יחיד אזלי (שם).

שינויי נוסחאות

א] רבי חייא. ס"א רב חנינא (ש"מ) ב] תיבת הוא מקריב בס"א איתו (ש"מ) ג] הוא מקריב ואין (ש"מ) ד] קרא העברה העברה מבכור (ש"מ) ה] העיד רבי יהושע ור' פפיים כו'. ס"א נימא תהוי תיובתא דרבא דאמר רבא קדשים כיון כו' (ש"מ) ו] בכל יום ויום עובר עליהם בעשה תיבת בל תאחר נמחק (ש"מ) ז] ואידך. ס"א ורב זביד אמר לך אי עצרת היא חג שבועות קרי לה (ש"מ) ח] ותמורתה. ס"א ולדה ולד ולדה עד (ש"מ) ט] נ"א העולם י] אומר תודה יקריבנו מנין למפריש תודה (ש"מ) יא] יקריבנו אחת מביא עם הלחם ולא שתים מביא עם הלחם מנין (ש"מ) יב] ת"ל אם על. אות ו' נמחק (ש"מ) יג] התודה טעונה (ש"מ) יד] תמורתה ולדה ולד (ש"מ) טו] ר' אלעזר (ש"מ) טז] פליגי רבנן ומ"ש סיפא דפליגי רבנן אמר רבה בר רב הונא במחלוקת (ש"מ) יז] נ"ל ר' אלעזר וכן בכל הסוגיא (רש"ש) יח] פליגי רבנן עליה (ש"מ) יט] אבל גבי ולד תמורה (ש"מ) כ] מודו. נ"א וכליל לאשים כו' עד אבל המפריש נקבה לעולה כו' ימכר ואח"כ ומי אמר ר' אלעזר כו' כאשר כתוב לפנינו עד הוא עצמו לא קרב ואח"כ לישנא אחרינא ורמי דר"א אר"א כו' וכן גירסת הרגמ"ה אבל רש"י גריס נ"א לקמן כאשר כתבתי. [ע' להלן יט. בשיטה אות ג] (ש"מ) כא] אלעזר הוא עצמו יקרב עולה ורמינהו (ש"מ) כב] ר' אליעזר אומר ימותו ר' אלעזר אומר יביא כו' ר' אלעזר לדבריהם (ש"מ) כג] דאמריתו לא יקרבו אודו. תיבת רועה נמחק (ש"מ) כד] נ"א לא קרבה עולה, כה] נ"ל ירעה (ח"נ) כו] ר' אלעז' הוא (ש"מ) כז] נ"א שלה כח] בעשה. במס' ר"ה (ו.) מפיק לה מקרא ובאת (ש"מ) כט] למיכליה דמסתמא הם לא יאחרו דבשלמא (ש"מ) ל] ימים הס"ד ומה"ד שהיה חולה ולקמן אמרינן פרט לחולה וזקן ומזוהם וכיון דלא היה ראוי הו"ל סוכות רגל הראשון גביה הס"ד (ש"מ) לא] סוכות הוא (ש"מ) לב] ולילה עד חצות כדין שאר תודה דהא מותר תודה הויין הס"ד. ומה"ד ולדה בכדי נקט אלא איידי דתני רישא ולד ולד ולדן קא נקט בכל הני ולד הס"ד (ש"מ) לג] תיבת לי' נ"ש ונמחק (ש"מ) לד] דהוה ליה למכתב (ש"מ) לה] נ"ק מ"ז, לו] מה"ד יכול תהא שניה טעונה לחם אם (ש"מ) לז] לא קא ממעט לשניה כדמרבי להו מאם (ש"מ) לח] תחתיה והרי שתיהן עומדות יקריב אחד מהן ולחמה עמה כדמרבינן מתודה יקריב דאיזה שירצה יקריב לחמה עמה אבל תרוייהו בלא לחם לא נפקא לן מינה הס"ד. ומה"ד יכול כולן טעונות לחם ולדות ותמורות וחליפות הס"ד. ומה"ד ת"ל תודה תודה ודאי טעונה לחם וחילופה טעונה לחם קודם הקרבת שניה קודם כפרה (ש"מ) לט] דדברי הכל (ש"מ) מ] במחלוקת שנויה. במחלוקת השנויה בסוף כך חולקין בראשונה כנ"ל (ש"מ) מא] כעולה ר' אלעזר היא (ש"מ) מב] גבי ולד תמורה דאמיה קרבה. לא אימיה (ש"מ) מג] שקריבין מעותיהן לנדבת צבור (ש"מ) מד] נקבה נמי אמאי (ש"מ) מה] המפריש נקבה לעולה (ש"מ) מו] העוף. ס"א דאין תמות וזכרות בעוף הילכך אין דחויה גדול אבל ולד תמורת אשם דחויה גדול שאין שום אשם קרב נקבה דאין אשם בעוף (ש"מ) מז] לכשתמכר הוי דמיה עולה דהיינו שם עולה (ש"מ) מח] נ"ל שם מט] נ"ל מקריב נ] והיינו דלא כרבא דלרבא אליבא דכ"ע קרב ולד ולד ולריב"ל היינו ע"כ (ש"מ) נא] ובפסחים נמי משמע כן דמוקי לה (ש"מ) נב] ע' רש"ש. נג] אסהדותיה. פי' דבשלמא (ש"מ) נד] דברייתא וצ"ל דאגב שיטפיה נקט ליה הכא (ש"מ) נה] מאי פריך תיבת קמ"ל נמחק (ש"מ) נו] נ"א קא פריך נז] נ"ל והכי פריך לר"א דקאמר במפריש וכו' (ח"נ) נח] תיבת לר"א נ"ש ונמחק (ש"מ) נט] נ"א דאין עיקר תחילת הקדש קרב עולה אלא רועה אפ"ה הולד וכו' (צ"ק) ס] רועה אבל לר"א דאמר במפריש נקבה וילדה הולד (ש"מ) סא] תיבות מורי הרמ"ר נמחק (ש"מ)

רבינו גרשום

דחולה הוה הא הוה בריא הוו מקריבי ליה בעצרת: א"כ **מאי אסהדותיה.** דרבי פפיים מאי חדוש אשמעינן דקאמר ואכלנוהו בחג דילמא היינו טעמא משום דחולה הוא בעצרת אלא האי חידוש קמ"ל לאפוקי מדר' אליעזר: **מהו אמר תודה יקריב.** כלומר דהאי יקריבנו דאם על תודה כוליה מיותר דמצי למימר ואם על תודה והקריב על זבח התודה: **אלא מה ת"ל יקריב.** אתה למד למפריש תודתו כו': **חליפות.** היינו שאבדה והפריש אחרת תחתיה: **ת"ל אם על תודה.** ריבה דתמורות ולדות וחילופות נמי הוי תודה: מתני' **תמורת עולה** כגון שהומר בעולה זכר תמורה נקבה וילדה אותה תמורה נקבה: **ולדן.** א) כלומר ולד תמורה ולד שילדה תמורה ולד ולדן עד סוף העולם הרי אלו כעולה. ואע"ג דההיא תמורה נקבה (דלא חזיא) [והוא והיא] לעולה קדשה כדאמרינן בפ"ק (ט.) ממירין מן הזכרים על הנקבות ומן הנקבות על הזכרים: **המפריש** נקבה לעולה וילדה זכר ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו עולה. לנדבת צבור ומשום הכי ירעה דקא אתי מכח קדושה שאינה ראויה דנקבה לא חזיא לעולה וכ"ש אמו דרועה: **ר' אלעזר אומר הוא עצמו.** הולד אל ירעה אלא יקרב עולה: **מאי שנא רישא.** דלא פליגי רבנן בתמורת עולה ולד תמורה אלא מודו דהרי אלו כעולה דקרבי: **ומאי שנא סיפא.** בהמפריש נקבה לעולה וילדה זכר דפליגי דאמרי ירעה: **אמר רבה בר בר חנה במחלוקת שנויה.** [כמו דפליגי] בסיפא קא פלגי ברישא והאי דתני הרי אלו כעולה רבי אליעזר היא ולא רבנן: **דאימיה לא קא קרבה.** לעולה דנקבה היא הילכך קא אמרי בנה ירעה: **אבל גבי ולד תמורת עולה דאימיה** (דוולד תמורה) **דתמורה קרבה.** ועולה עצמה קרי לה אימיה דתמורה באה מכחה אפילו רבנן מודו דולדן הרי אלו כעולה: **ל"א וכליל לאשים דברי הכל היא ורמינהי כו'. אמר רב הונא במחלוקת שנויה.** ברישא כך בסיפא וכליל לאשים לא דברי הכל היא אלא לר' אלעזר היא: **אפילו תימא.** ובתמורות עולה לא פליגי עליה דר' אלעזר דהא תמורת עולה נקבה שנייה היא להך קמייתא דתמורה היינו שנייה וקמייתא דאפריש קודם שהפריש התמורה עיקר עולה זכר הפריש הילכך לא קנסו רבנן בולד תמורה אלא אמרי דיקרב: **אבל מפריש נקבה לעולה כו'.** וולדן ולד של תמורת אשם ולד ולדה. ויפלו דמיו לנדבה. לשופרות היינו לנדבת צבור: **ר' אלעזר אמר ירעה וימכר ויביא בדמיהן עולה.** לנדבת יחיד אבל לא יביא בדמיהן אשם כדאמרינן לקמן דמותר אשם קרב אשם אלא ירעה ולד דתמורת אשם נמי ירעה ויביא בדמיו עולה בדמיו יביא הוא עצמו לא יקרב: **אודו לי (אחי) מיהת דמותרות.** דולדות היינו מותרות: **לנדבת יחיד אזלי.** כדאמרינן בסיפא דפירקין קמא דר' אלעזר סבר דמותרות לנדבת יחיד אזלא ועבדה תמורה: **ואמרי ליה.** רבנן לא מותרות לנדבת צבור אזלי ועולה הבאה מן המותרות לא עבדה תמורה דאין תמורה בצבור: **רבא אמר.** אפילו תימא דר' אלעזר אמר גבי ולד דתמורת אשם דוודאי הוא עצמו לא יקרב ולא קשיא האי דקאמר גבי ולד עולה דהוא עצמו ליקרב: **משום דאיכא שם עולה על אמו.** שהרי מצינו עולה נקבה נוהגת בעני בעולת העוף: **אבל גבי תמורת אשם.** דלא מצינו דומיא דשם עולה על אמו שלא מצינו שום נקבה נוהגת באשם הילכך מודה ר' אלעזר דבדמיו אין והוא עצמו לא קרב: **ל"א** (ורמי דר"א אדר"א) ולד מיהת כיון דחזי דזכר הוא קריב גופיה: **אפילו תימא ר' אלעזר.** כי קתני מפריש נקבה לעולה וילדה זכר הוא עצמו יקרב עולה דכיון דאיכא שם עולה על אמו כדאמרן נחתא קדושה לגופה ועוד דלא הויא היא עולת חובתו אלא נדבה דורון והואיל ומצי פטר נפשיה בעולת העוף כרבי אלעזר בן עזריה דאמר לקמן האומר הרי עלי עולה יביא כבש רבי אלעזר אמר יביא תור או בן יונה הילכך נחתה קדושה לגופה (והלכך) ולד נמי קדיש לגופיה וקרבה אבל תמורת אשם דליכא שם אשם על אמו כדאמרינן וכיון דאשם הוי חובתו ולא

א) אולי צ"ל וולד תמורה שילדה ולד וולד ולדן וכו'.

שיטה מקובצת

ומשני ר"א **לדבריהם דרבנן קאמר.** ורבא בא להוסיף שאף לר"א אנו יכולים לחלק בין תמורת אשם לעולה כמו שמפרש והולך. תוס': **רש"י ד"ה ולד תמורה וכו' וילדה התמורה זכר.** ולדה דתמורה ולד ולדן כו' לא איצטריך למיתני כיון דתני ולד תמורה אלא איידי דתני רישא דמתני' ולדה דוקא קתני לה הכא: